

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา

ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ (Jigsaw L.T G.I)

A Study of Learning Achievement, in Social Studies, Religion and Culture of Pratomsuksa 6 Students by Using Cooperative Learning Method (Jigsaw, L.T, G.I)

สกวเดือน ไชยสา (Sakawduen Chaisa)*

นิลมนี พัทธ์ (Nilmanee Pitak)**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ เทคนิค Jigsaw เทคนิค L.T และเทคนิค G.I 2) ศึกษาพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 โรงเรียนบ้านคำบง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 ประจำปีการศึกษา 2552 จำนวน 24 คน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยมีการดำเนินการเป็น 3 วงจรการเรียนรู้ มีการสะท้อนผลและปรับปรุงการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องทุกวงจร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 1) เครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติการ คือ แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ เทคนิค Jigsaw เทคนิค L.T และเทคนิค G.I จำนวน 12 แผน 2) เครื่องมือสะท้อนผลการปฏิบัติการ ได้แก่ แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม แบบสัมภาษณ์นักเรียน แบบบันทึกพฤติกรรมการสอนของครู และแบบทดสอบย่อยท้ายวงจร 3) เครื่องมือวัดประสิทธิภาพการปฏิบัติการ คือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

ผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยร้อยละ 82.67 ของคะแนนเต็มซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนด และจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 95.83 สูงกว่าเกณฑ์จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 70 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด

2. พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมการทำงานกลุ่มได้คะแนนเฉลี่ย 2.69 ซึ่งอยู่ในระดับคุณภาพดี เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น

คำสำคัญ: ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้

Keywords: Learning Achievement, Cooperative learning method

* นักศึกษาหลักสูตรคณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

พบว่าทุกประเด็นอยู่ในระดับคุณภาพดี โดยมีคะแนนเฉลี่ยจากมากที่สุดไปถึงน้อยที่สุดตามลำดับ คือ รับฟังความคิดเห็นสมาชิก มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมแสดงความคิดเห็น มีกระบวนการทำงานเป็นขั้นตอน และปฏิบัติกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ และมีจำนวนนักเรียนที่ได้คะแนนประเมินในระดับคุณภาพดี มีจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 83.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 ของจำนวนนักเรียนที่ผู้วิจัยตั้งไว้

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study Pratomsuka 6 Student's learning achievement in Social Studies, Religion, and Culture Learning Substance by using Cooperative Learning Method (Jigsaw, L.T, G.I), and 2) to study Pratomsuka 6 Student's group working behavior by using Cooperative Learning Method (Jigsaw, L.T, G.I). The target group using in this research included 24 Matayomsuksa 6/1 Students, Bankabong School, under jurisdiction of the Office of Khon Kaen Educational Service Area 4, during the first semester of 2009 school year. This study was an Action Research with implementation for 3 learning cycles, with continuous reflection and improvement in activity management in every cycle.

The instrument using in this study consisted of: 1) the instrument using for the including the Knowledge Management Plan of Social Studies, Religion, and Culture Learning Substance, Pratomsuka 6, by using Cooperative Learning Method (Jigsaw, L.T,G.I) 12 plans, 2) the instrument using for reflecting the action including: 2.1) the Group Work Observation Form, 2.2) the Student's Interview Form, 2.3) the Teacher's Teaching Behavior Record Form, and 2.4) the End Cycle Test, and 3) the instrument using for efficiency of action including the Learning Achievement Test as 4 alternatives multiple choice, 30 items.

The research findings:

1. For Pratomsuka 6 Students' learning achievement from the instructional activity management in Social Studies, Religion, and Culture Learning Substance, using Cooperative Learning Method (Jigsaw, L.T, G.I), found that the students had their average scores of Learning Achievement 82.67% passing the criterion, and the number of students passing criterion for 95.83% which was higher than specified criterion as 70% of total number of students.

2. For Pratomsuka 6 Student's group working behavior by using Cooperative Learning Method (Jigsaw, L.T, G.I), found that the students had average scores of group working behavior for 2.69 which was in "Good" quality, ranking the scores from high to low as follows: Listening to the member's opinion, Supporting each other, Participate in expressing one's opinion, Systematic work process, and Practice activity continuously and regularly. In addition, there were 20 students, 83.33%, had their evaluation scores in "Good" quality, which was higher than criterion as 80% specified by the researcher.

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งเป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ที่เป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรมมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อ

การศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษา ตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐาน ความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ เติบโตตามศักยภาพ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สถานศึกษานำไปใช้จัดการเรียนรู้ในสถานศึกษานั้นต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้งนี้สถานศึกษาต้องจัดทำรายวิชาในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้ครบถ้วนตามมาตรฐานที่กำหนด

(กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) และเป็นที่ยอมรับในวงการศึกษและโดยทั่วไปว่าวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองดีของประเทศ มีลักษณะของคนที่จะอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สามารถสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นและสืบทอดความเป็นเอกลักษณ์ได้ เพราะวิชาสังคมเป็นวิชาที่ศึกษาถึงความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสถาบันทางสังคม มนุษย์กับมนุษย์และมนุษย์กับ สิ่งแวดล้อม สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีพ การแก้ปัญหาและการปฏิบัติตนในสังคมของมนุษย์ เพื่อให้มนุษย์มีความรู้ความเข้าใจในการสร้างชีวิตให้ดีและมีความสุขที่สุด เนื้อหาสาระของวิชานี้ให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของมนุษย์ตามระบบของสังคมนั้น ๆ ตลอดจนฝึกมนุษย์ให้มีทัศนคติและพฤติกรรมที่จำเป็นแก่การเป็นพลเมืองดี (ลัดดา ศิลาน้อย, 2544)

ในปัจจุบันสภาพสังคมได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการสื่อสารข้อมูลความรู้ต่าง ๆ สามารถกระทำได้อย่างรวดเร็วและไร้ข้อจำกัด ครูยุคใหม่จะต้องแสวงหาวิธีการสอนที่จะช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ซึ่งจะเป็นรากฐานที่สำคัญต่อการศึกษาดลอดชีวิต และการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพในสังคมต่อไป ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมนั้น การสอนที่มีประสิทธิภาพ การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนจะต้องพยายามแสวงหาวิธีสอนที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จ ซึ่งวิธีการสอนนั้นมีหลายวิธี ไม่ว่าจะเป็นการเรียนการสอนวิธีใด ถ้ากิจกรรม การเรียนการสอนนั้นมุ่งไปที่ตัวเด็กนักเรียน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น เรียนรู้ร่วมกัน ทำงานร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การเรียนการสอน แบบร่วมมือกันเรียนรู้จึงน่าจะมีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้กับกลุ่มสาระนี้

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยมีความเห็นว่ารูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ เทคนิค Jigsaw เทคนิค L.T และเทคนิค G.I เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นวิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของตนเอง สมาชิกในกลุ่มตระหนักว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ซึ่งแต่ละคนมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จของกลุ่ม มีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้นทั้งเด็กที่เรียนเก่ง ปานกลางและอ่อน

และน่าจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นกว่าเดิมได้ เนื่องจากในปีการศึกษาที่ผ่านมา ผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของโรงเรียนบ้านคำบง ยังอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องพัฒนาให้ดีขึ้นคือได้คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่างร้อยละ 68-70 นอกจากนี้ผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนโดยทั่ว ๆ ไปพบว่า นักเรียนไม่ค่อยให้ความร่วมมือกันในการทำงาน ในกิจกรรมการเรียนก็มักจะมึลักษณะแข่งขันกันมากกว่าให้ความช่วยเหลือกันนักเรียนที่เรียนอ่อนมักถูกเพื่อนทอดทิ้ง เป็นไปในลักษณะต่างคนต่างเรียน เมื่อให้จัดกลุ่มกันเองก็มักจะเลือกเพื่อนที่เรียนเก่งเข้ากลุ่ม หรือเมื่อมีการจับฉลากในการเข้ากลุ่มนักเรียนก็จะทำงานกลุ่มด้วยกันแบบไม่เต็มใจทำงานและไม่ค่อยเป็นระบบ นอกจากนี้การเรียนการสอนโดยทั่วไปในชั้นเรียน พบว่าครูยังใช้วิธีการสอนแบบเดิมคือการบรรยาย อธิบาย การให้นักเรียนต่างคนต่างนั่งเรียน ทำใบงานเป็นรายบุคคล นักเรียนส่วนใหญ่เมื่อได้รับมอบหมายงานให้ทำเป็นการบ้านนักเรียนที่เรียนเก่งจะทำได้ดีและตรงเวลา ส่วนนักเรียนที่เรียนอ่อนมักจะใช้วิธีการขอลอกการบ้านจากเพื่อน ๆ และเมื่อทำการวัดประเมินผลการเรียน นักเรียนก็จะได้คะแนนต่างกันมาก นักเรียนที่เรียนเก่งมักจะได้คะแนนสูง ส่วนนักเรียนที่เรียนอ่อนได้คะแนนต่ำ ซึ่งถ้าหากครูยังไม่ปรับการเรียนเปลี่ยนการสอน นักเรียนยังมีพฤติกรรมต่างคนต่างเรียนช่วยเหลือกันไม่เป็น น่าจะเกิดผลกระทบต่อดั้วผู้เรียนทั้งในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกลักษณะและเจตคติต่อไปในอนาคตได้ ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมและเป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 โรงเรียนบ้านคำบง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 4 จึงมีความสนใจ ที่จะศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียน โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งยังไม่มีผู้ทำการศึกษา หรือนำนวัตกรรมนี้มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสาระวิชานี้ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านคำบง อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น

คำถามของการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และพฤติกรรม การทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้เทคนิค Jigsaw L.T G.I เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบ ร่วมมือกันเรียนรู้ เทคนิค Jigsaw เทคนิค L.T. และเทคนิค G.I

2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้รูปแบบการสอน แบบร่วมมือกันเรียนรู้ เทคนิค Jigsaw L.T และ G.I

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม** หมายถึง คะแนนผลการสอบที่ได้จากการตอบแบบทดสอบวัดผล สัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและ การดำเนินชีวิต และสาระเศรษฐศาสตร์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบทดสอบชนิดปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ นักเรียนร้อยละ 70 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดได้ คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม

2. พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม หมายถึง

พฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนตามประเด็นที่ ผู้วิจัยกำหนด ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ซึ่งเก็บข้อมูลโดยใช้เครื่องมือ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น คือ แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงาน กลุ่มของนักเรียน ซึ่งมีประเด็นในการประเมินดังนี้

- 1) รับฟังความคิดเห็นของสมาชิกภายในกลุ่ม
- 2) มีกระบวนการทำงานเป็นขั้นตอน
- 3) ร่วมแสดงความคิดเห็น
- 4) มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- 5) ปฏิบัติกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและ

สม่ำเสมอ

ผลการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของ นักเรียน นักเรียนจำนวนร้อยละ 80 ของจำนวนนักเรียน ทั้งหมด มีผลการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม อยู่ในระดับคุณภาพดี คือ จะต้องได้คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 - 3.00

3. รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้

หมายถึง รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ ที่จัด การเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัย สร้างขึ้น มีลักษณะการสอนเป็นกลุ่มที่ประกอบไปด้วย นักเรียนที่เรียนเก่ง ปานกลาง อ่อน ตามอัตราส่วน 1:2:1 และมุ่งพัฒนานักเรียนทางด้านสติปัญญา สังคม และ ความรู้สึกตระหนักในคุณค่าของตนเอง รูปแบบการสอน แบบร่วมมือกันเรียนรู้ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้ 3 เทคนิค ดังต่อไปนี้คือ เทคนิค Jigsaw, L.T และ G.I

1) เทคนิค Jigsaw มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นนำ → ขั้นศึกษาในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ → ขั้นศึกษากลุ่มย่อย → ขั้นทดสอบย่อย

2) เทคนิค L.T. (Learning Together) มีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นนำ → ขั้นศึกษากลุ่มย่อย → ขั้นนำเสนอผลงานกลุ่ม → ขั้นประเมินผล

3) เทคนิค G.I (Group Investigation) มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นนำ → ขั้นศึกษากลุ่มย่อย → ขั้นนำเสนอผลงานกลุ่ม → ขั้นประเมินผล

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ซึ่งกรอบในการวิจัยและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1. **กลุ่มเป้าหมาย** เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 ซึ่งกำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนบ้านคำบง อำเภอน้ำพอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 ห้องเรียน จำนวน 24 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา คือ

1) รูปแบบการเรียนรู้ แบบร่วมมือกันเรียนรู้เทคนิค Jigsaw เทคนิค L.T (Learning Together) และเทคนิค G.I (Group Investigation)

2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

3. **รูปแบบในการวิจัย** การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ประกอบด้วยขั้นตอนวางแผน ขั้นปฏิบัติการ ขั้นการสังเกต และขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ

4. **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบไปด้วย

1) เครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติการ คือ แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ เทคนิค Jigsaw เทคนิค L.T และเทคนิค G.I จำนวน 12 แผน เวลา 24 ชั่วโมง แบ่งเป็นวงจรการปฏิบัติ 3 วงจร ดังนี้

วงจรที่ 1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 - 4

ใช้เทคนิค Jigsaw

วงจรที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 - 8

ใช้เทคนิค L.T

วงจรที่ 3 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9 - 12

ใช้เทคนิค G.I

2) เครื่องมือสะท้อนผลการปฏิบัติ ได้แก่

- แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มใช้วัดพฤติกรรมในการทำงานกลุ่มของนักเรียน ประเมินและสรุปผลเมื่อเสร็จสิ้นการวิจัย รายงานผลการสังเกตเชิงคุณภาพ ตามวัตถุประสงค์

- แบบสัมภาษณ์นักเรียน สัมภาษณ์นักเรียนเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน เมื่อเสร็จสิ้นแต่ละวงจร

- แบบบันทึกพฤติกรรมการสอน

ของครู ผู้ช่วยวิจัยเป็นผู้สังเกต บันทึกเพื่อสะท้อนผลการสอนของครู นำไปปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมการสอน

- แบบทดสอบย่อย เป็นแบบทดสอบชนิดปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก 20 ข้อ ใช้ทดสอบเมื่อเสร็จสิ้นวงจรปฏิบัติแต่ละวงจร

3) เครื่องมือวัดประสิทธิภาพการปฏิบัติการ ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ทดสอบเมื่อเสร็จสิ้นการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ทำการปฐมนิเทศกับผู้ช่วยวิจัยและนักเรียนเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติในการเรียนการสอน

2. แบ่งกลุ่มนักเรียนตามความสามารถ โดยเรียงลำดับตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3. ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ โดยทำเป็น 3 วงจรปฏิบัติการ จำนวน 12 แผน

4. การสะท้อนผลการสอน หลังจากสิ้นสุดการสอนในแต่ละวงจรปฏิบัติการ จะมีการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอน การทำแบบทดสอบย่อยท้ายวงจร การสัมภาษณ์นักเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลมาสะท้อนผลการปฏิบัติ และปรับปรุงการสอนในวงจรต่อไป

5. เมื่อสอนครบ 3 วงจร ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อนำผลคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ สรุปและแปลผลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

รวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยใช้สถิติพื้นฐาน การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ดังนี้

1. **การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ** วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ คะแนนของนักเรียนที่ได้จากการทำแบบทดสอบย่อย เมื่อการเรียนการสอนเสร็จสิ้นในแต่ละวงจร ที่ใช้ทดสอบเพื่อประเมินผลสรุปในแต่ละวงจร และคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เมื่อเสร็จสิ้นการวิจัย

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นักเรียนแบบสังเกต พฤติกรรมการสอนของครู แบบสังเกต พฤติกรรม การทำงานกลุ่ม มาวิเคราะห์ตีความและสรุปเพื่อประเมินสถานการณ์ที่เกิดขึ้น มีอุปสรรคและปัญหาเกิดขึ้นหรือไม่และจะหาวิธีการที่จะแก้ไขปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้นต่อไปแล้วนำข้อมูลที่ได้ไปตรวจสอบความเที่ยงตรงโดยครูผู้ร่วมวิจัย ผู้วิจัยและนักเรียนที่เกี่ยวข้อง แล้วรายงานผลในลักษณะของการบรรยาย ผลการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียน ผู้วิจัยได้ตั้งเกณฑ์ ร้อยละ 80 ของจำนวนนักเรียนอยู่ในเกณฑ์คุณภาพระดับดี

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ (Jigsaw, L.T, G.I) 3 วงจร สามารถสรุปและอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการวิจัยครั้งนี้ พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ เทคนิค Jigsaw L.T G.I ดำเนินกิจกรรม 3 วงจร วงจรที่ 1 ใช้เทคนิค Jigsaw วงจรที่ 2 ใช้เทคนิค L.T วงจรที่ 3 ใช้เทคนิค G.I เมื่อดำเนินกิจกรรมในแต่ละวงจรครบตามแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนท้ายวงจรและเมื่อสิ้นสุดการวิจัย ก็จะมีการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คิดเป็นร้อยละ 82.67 ของคะแนนเต็ม ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 ที่ผู้วิจัยตั้งไว้ และจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 95.83 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นวลอนงค์ ทวีทรัพย์ (2544), และ วุฒิชัย สุขวีรียนนท์ (2549)

จากเหตุผลข้างต้น สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นตามเกณฑ์ที่กำหนดเป็นไปตามแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่พบว่าการเรียนรู้ แบบร่วมมือ ส่งผลดีต่อผู้เรียนตรงกันในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นความพยายามที่จะบรรลุเป้าหมายมากขึ้น เป็นผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และ

มีผลงานมากขึ้น การเรียนรู้มีความคงทนมากขึ้น (long-term retention) มีแรงจูงใจภายในและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีการใช้เวลาอย่างมีประสิทธิภาพ ใช้เหตุผลดีขึ้นและคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณมากขึ้น

2. พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ เทคนิค Jigsaw L.T และ G.I กิจกรรมการเรียนรู้ครั้งนี้ ส่งผลต่อพฤติกรรมการทำงานกลุ่มที่เกิดขึ้นกับนักเรียนดังผลที่ปรากฏดังนี้พบว่าพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ ทั้ง 3 วงจร แสดงผลเป็นรายประเด็น ประเด็นที่ได้คะแนนสูงสุด คือ รับฟังความคิดเห็นสมาชิก ได้คะแนนเฉลี่ย 2.81 ประเด็นที่ได้คะแนนน้อยที่สุด คือ ปฏิบัติกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ได้คะแนนเฉลี่ย 2.56 เมื่อประเมินในภาพรวมของพฤติกรรมทั้งหมด ปรากฏว่า ได้คะแนนเฉลี่ยรวม 2.69 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์คุณภาพระดับดี นักเรียนที่ได้คะแนนประเมินในระดับคุณภาพดี มีจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 83.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 ที่ ผู้วิจัยตั้งไว้ จะเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือกันจะส่งผลดีต่อพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ของนักเรียน ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1) นักเรียนได้พัฒนาทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณิ ทราญสวัสดิ์ และรัชพร วรณคำ (2536: อ้างถึงใน นวลอนงค์ ทวีทรัพย์, 2544) ที่ทำการวิจัยโดยใช้การสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มส่งเสริมพฤติกรรมการทำงานเป็นกลุ่ม พบว่าพฤติกรรมการทำงานกลุ่มที่เกิดในการวิจัย เช่น ความร่วมมือในการทำงาน ความเป็นผู้นำผู้ตามและสมาชิกที่ดีของกลุ่ม รู้จักเห็นใจคนอื่น ช่วยเหลือผู้อื่น มีความรับผิดชอบกล้าแสดงความคิดเห็น ด้วยเหตุนี้ การสอน แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ มีการพัฒนาพฤติกรรมความเป็นผู้นำและผู้ตาม การอยู่ในสังคม การช่วยเหลือซึ่งกันและกันดีกว่าการสอนตามปกติ จะเห็นได้ว่าการเรียน การสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ร่วมกันและกระบวนการ กลุ่มสัมพันธ์ ได้เกิดการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม ของนักเรียน เกิดขึ้นกับตัวนักเรียน ได้ประโยชน์สูงสุดในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นและการอยู่ในสังคมของนักเรียนและสอดคล้องกับ

สมเกียรติ วิไลปาน (2547) ที่ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ ส่งผลให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาทักษะในด้านต่าง ๆ นักเรียนได้เรียนเป็นกลุ่มย่อย ได้ร่วมกันคิดร่วมกันทำและมีการช่วยเหลือกัน นักเรียนที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนอ่อนนักเรียนมีความพอใจที่จะทำงานกลุ่มร่วมกัน

2) นักเรียนได้ฝึกทักษะการรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น และสามารถแสดงความคิดเห็นอยู่บนพื้นฐานเหตุผลซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยาภรณ์ รัตนารกุล (2536: อ้างถึงใน นวลอนงค์ ทวีทรัพย์, 2544) ได้ศึกษาวิจัยการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ พบว่าสามารถพัฒนาพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม การที่สมาชิกได้ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมาย ทำให้นักเรียนได้มีโอกาสช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ปฏิบัติต่อเพื่อนสมาชิกในกลุ่มทั้งได้ฝึกทักษะทางภาษา และทักษะในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น มีการปรึกษาหารือร่วมกัน กล้าที่จะแสดงความคิดเห็น และการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีเหตุผล สามารถใช้มติของกลุ่มตัดสินใจร่วมกัน หรือแก้ปัญหาได้

3) นักเรียนเห็นคุณค่าของตนเอง มีความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนดีขึ้น เมื่อได้ทำงานร่วมกันกับเพื่อนจากการสังเกตตลอดการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ในระยะแรกของการวิจัย นักเรียนที่เรียนอ่อนจะไม่มีความมั่นใจในตนเองไม่กล้าพูดแสดงความคิดเห็นหรือกล้าแสดงออก ส่วนนักเรียนที่เรียนเก่งมีความมั่นใจในตนเองสูงไม่เชื่อมั่นในเพื่อนคนอื่น ซึ่งส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่ม แต่เมื่อดำเนินกิจกรรมผ่านไปได้ 1 วงจร นักเรียนมีพฤติกรรมดีขึ้นมองเห็นคุณค่าของตนเอง และมองเห็นคุณค่าของคนอื่นมากขึ้น นักเรียนเก่งสามารถช่วยเหลือกิจกรรมภายในกลุ่มได้เป็นอย่างดี เพื่อนสามารถปฏิบัติตามและเกิดผลของงานความสำเร็จของกลุ่มร่วมกันทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเองที่มีความสำคัญในการช่วยเหลืองานของกลุ่มจนประสบผลสำเร็จ โดยไม่รู้สึกลัวต่อยกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉวีวรรณ แก้วหล่อน (2540) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง การแก้โจทย์ปัญหา โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นที่ดีต่อการจัด

กิจกรรมการเรียนการสอน มีความมั่นใจในการเรียน มีความรู้สึกรักและเข้าใจเพื่อนมากขึ้น และนักเรียนต่างคำเรื่องศรี (2548) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาผลการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1) โดยใช้รูปแบบการเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ มีพฤติกรรมความร่วมมือในด้านความรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายการดำเนินกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ มีบทบาทในฐานะผู้นำและผู้ตามการแนะนำวิธีทำงานและช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานร่วมแสดงความคิดเห็นและความกระตือรือร้นในการทำงานอยู่ในระดับดีมาก

จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้กิจกรรมกลุ่มตามรูปแบบที่ผู้วิจัยเลือกมาดำเนินการคือเทคนิค Jigsaw L.T และ G.I. ทุกรูปแบบต่างก็มีกระบวนการเรียนรู้ที่พึ่งพาและเกื้อกูลกัน สมาชิกกลุ่มมีการปรึกษาหารือและปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด สมาชิกทุกคนมีบทบาทหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ และสามารถตรวจสอบได้ สมาชิกกลุ่มต้องใช้ทักษะการทำงานกลุ่มและการสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในการทำงานหรือการเรียนรู้ร่วมกันส่งผลต่อพฤติกรรมการทำงานกลุ่มในทางที่ดีขึ้น เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนอย่างทั่วถึง นักเรียนทุกคนได้ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง กล้าแสดงความคิดเห็นและยอมรับในความคิดเห็นของคนอื่น ได้ฝึกการทำงานอย่างมีกระบวนการทำงาน เป็นขั้นตอน ฝึกความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จไม่ทิ้งงาน รู้จักการทำงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ได้ส่งเสริมความรักความสามัคคีช่วยเหลือ ซึ่งกันและกัน ทำให้นักเรียนสามารถนำการเรียนรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการทำงานและการดำเนินชีวิตได้อีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการค้นพบ

1) การจัดนักเรียนเข้ากลุ่ม อาจมีนักเรียนบางคนไม่ให้ความร่วมมือ หรือนักเรียนที่เรียนเก่งไม่ยอมรับนักเรียนที่เรียนอ่อน ครูควรโน้มน้าวให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการทำงานกลุ่มและผลสำเร็จที่เกิดจากการทำงานกลุ่ม

2) การรวมกลุ่มของนักเรียน เมื่อนักเรียนอยู่ในกลุ่มเดิมมานาน ๆ ทำให้สมาชิกภายในกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์กันในเชิงบวกมากขึ้น แต่ระหว่างกลุ่มเริ่มมีปฏิสัมพันธ์

เชิงลบ ควรมีการปรับเปลี่ยนกลุ่มความสามารถใหม่หรือเปลี่ยนกลุ่มใหม่ในแต่ละวงจร เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาดังกล่าว

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมในการร่วมมือทำงานกลุ่มของนักเรียน

2) ควรใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการทำการวิจัยในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น และในหลายระดับชั้นเรียน เพื่อปรับปรุงพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ดีขึ้น และพัฒนาประสิทธิภาพของรูปแบบการสอน

3) ควรมีการศึกษาถึงผลที่เกิดจากการใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ในด้านอื่น ๆ เช่น เจตคติต่อวิชา เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.**

กรุงเทพฯ: (เอกสารพิมพ์เผยแพร่).

ฉวีวรรณ แก้วหล่อน. (2540). **การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง การแก้โจทย์ปัญหาโดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

นวลอนงค์ ทวีทรัพย์. (2544). **การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาสังคมศึกษา ส 503 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้.**

วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

นัฐกานต์ คำเรืองศรี. (2548). **การศึกษาผลการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 (ชั้น ม.1) โดยใช้รูปแบบการเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ลัดดา คีลน้อย, นิลมณี พิทักษ์, ปิยะวรรณ ศรีสุรักษ์. จรรยา บุญมีประเสริฐ. (2544).

รายงานการวิจัยการพัฒนารูปแบบการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้การสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ในวิชาสังคมศึกษาระดับประถมศึกษา. ขอนแก่น: ฝ่ายพัฒนาบุคคล มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วุฒิชัย สุขวิริยานนท์. (2549). **การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการกลุ่มชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ รูปแบบ STAD.**

วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สมเกียรติ วิไลพาน. (2547). **ผลการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้.**

วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.